

Mánaðarbræv

Sendistova Føroya til Íslands

September 2017

FUNDIR, TILTØK O.A. Í OKTOBER, M.A.:

2. okt. Vitjan av næmingum og lærarum av Miðnámi á Kambsdali.

2. okt. Til móttøku hjá finska sendiharranum og framsýning av finskum filmi í sambandi við RIFF (Reykjavík International Film Festival).

3. okt. Til móttøku hjá týska sendiharranum í sambandi við sameining av Týsklandi og 65 ára diplomatiskt samband millum Týskland og Ísland.

5. okt. Vælkomsdøgurði hjá norsku sendikvinnuni fyri nýggja svenska sendiharranum og ES sendiharranum og makum teirra.

6. okt. Til sýning av spælfilmnum "Dreymar við havið" eftir Sakaris Stórá, ið verður sýndur á altjóða filmsstevnuni í Reykjavík. Filmurin luttekur í høvuðskappingini á Filmsstevnuni, New Visions.

11. okt. Vitjan av og fund við stjóran í Norðurlandahúsinum í Rvk. um føroysk mentanartiltøk í húsinum.

13.-15. okt. Taka lut í Arctic Circle saman við lögmanni o.ø. og fundum o.a. í hesum sambandi.

FÍGGJARLÓGARUPPSKOTIÐ FYRI 2018 HEVUR 44 MIA. ISK (~2,6 MIA. DKK) Í AVLOPI

Fíggjarætlanin fyri 2018, sum varð lögð fram stutt áðrenn stjórnarsamstarvið slitnaði, er fimta árið á rað við avlopi.

» *Fíggjarlógin hevur eitt avlop uppá 44 mia. ISK (~2,6 mia. DKK), ið er 1,6% av BTÚ. Roknað verður við, at almenna skuldin verður komin niður á 30% av BTÚ í 2018. Í 2011, tá hon var størst seinastu 10 árinum, var hon 90% av BTÚ.*«

Nakrar av raðfestingunum er hesar:

- **Vælfæðarøkið:** Stuðul til bygging av almennum íbúðum hækkað í 3 mia. ISK (~180 mió. DKK), ið er ein tvífolding. Fíggjarlig hjálp til tey, sum keypa íbúð fyri fyrstu ferð, heldur fram. Pensjónirnar hækka.
- **Heilsumál:** Styrkt verður um sálarligu heilsurøktina við m.a. at økja um talið av sálarfrøðingum í kommunulæknaskipanini. Bygging av nýggjum Landspítali byrjar í seinnu helvt av 2018. Játtaðar verða 2,8 mia. ISK (~170 mió. DKK).
- **Vinnumál:** Ferðavinnugrunnurin kemur at ráða yvir 800 mió. ISK (~50 mió. DKK). Talan er um eina hækking uppá 200 mió. ISK (~12 mió. DKK). Filmsgrunnurin fer at hava 1,1 mia. ISK (~65 mió. DKK) til at endurrinda framleiðslukostnaðirnar til filmsfeløgini.
- **Umhvørvismál:** Grønir skattir verða lagdir á CO₂ útlát, meðan prislækkar til at stuðla undir keyp av umhvørvisvinarligum akførum, verður økt. Ein virkisætlan um veðurlagsbroytingar er ávegis. Serlig náttúruøki skulu verjast og mennast sambært ætlan fyri undirstøðukervi og náttúruverju.
- **Útbúgving:** Eitt máltøkniforrit fer av bakkastokki við øktari fígging. Bygging av bygningi til íslenskan lestur hjá Háskúla Íslands fær munandi hækking í játtanini. Játtanin til miðnámsnæmingar heldur fram at hækka.
- **Samferðsla og undirstøðukervi:** Knappar 18 mia. ISK (~1 mia. DKK) er sett av til vegagerð og viðlíkahald av vegum og nýggj ferja til Vestmannaoyggjarnar kemur í 2018. Ljósleiðarar verða styrktir við 500 mió. ISK (~30 mió. DKK) í verkætlanini Ísland ljósleiðaratengt ("Ísland ljóstengt") og havnagrunnur styrktur.

Frá 1. januar 2019 er ætlanin at hægga mvg'ið skal lækka úr 24% niður í 22,5%.

Utanríkisþjónusta til framtíðar

Hagsmunagæsla í síbreytilegum heimi

Mynd 1. Álitid frá arbeidsbólkinum um framtíðar íslensk uttanríkis viðurskipti.

UMSKIPAN AV ÍSLENSKU UTTANRÍKISTÆNASTUNI

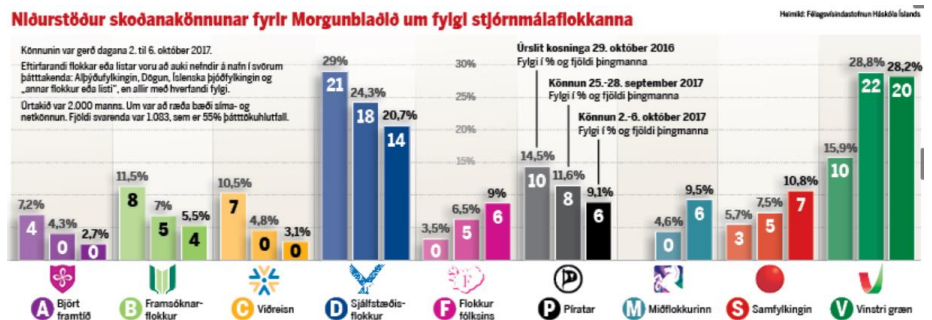
Íslenski uttanríkisráðharrin - Guðlaugur Þór Þórðarson – setti stutt eftir sína tilnefning ein serligan stýrisbólkl, sum fekk til uppgávu at koma við tilráðingum um, hvussu íslenska Uttanríkisráðið kundi nýta verandi fólka og figgjarliga tilfeingið á ein meira virknan hátt til at fremja uttanríkispolitikkin hjá stjórnini. Arbeidsbólkurin skuldi hyggja fimm ár fram í tíðina og koma við praktiskum og veruligum tilmælum um, hvussu uttanríkistænastan kann raðfesta sítt arbeiði við tí fyri eyga, at rækka tey týðningarmestu málini fyri effektivitet og fleksibilitet.

Arbeidsbólkurin er liðugur við sítt arbeiði og hevur latið úr hondum álitid, sum hevur fingið heitið: “Utanríkisþjónusta til framtíðar – Hagsmunagæsla í síbreytilegum heimi” (á enskum “The Foreign Service of the Future: Guarding Iceland’s Interests in a Fast-Changing World”, týtt til føroyskt: “Framtíðar uttanríkistænasta: Verjan av Íslands áhugamállum í einum skjótt broytiligum heimi”). Frágreiðingin hevur 151 tilmæli innan 18 øki, innan starvsøkið hjá uttanríkistænastuni, s.s. verðurlagsbroytingar, arktisk mál, regionalt samstarv, styrkja fríhandilin og útflutnings møguleikarnar, styrkja bygnaðin í uttanríkisráðnum, broytingar í sendistovu virkseminum og hvussu stórv verða skipað.

Formaður í arbeidsbólkinum var Sturla Sigurjónsson, ið nú er tilnevndur sum aðalstjóri í íslenska uttanríkisráðnum. Undan hesum var Sturla m.a. sendiharri í Kanada og í Danmark.

Meira sæst [her](#) (Álitid á íslenskum) og [her](#) á enskum (innan. SharePoint hjá UVMR)

VALIÐ 28. OKTOBER – HVAT SIGA VELJARAKANNINGARNAR?

Mynd 2. Henda kanning er gjörd góðar trýggjar vikur undan vali. Fyri hvønn flokk eru trýggir stabbar. Fyrsti stabi er úrslitið frá seinasta vali (29. október 2016). Annar stabi er frá veljarakanningini 25.-28. september 2017 og triði stabi er frá veljarakanningini 2.-6. október 2017. Talið ovasi í stabanum umboðar altingsmannatalið, meðan % omanfyri staban er veljaraundirtökan. Tinggáttin (sperrimarkið) til Altingið er 5%.

15. september slitnaði stjórnsamstarvið millum Sjálfstæðisflokkinn (D), Viðreisn (C) og Björt framtíð (A). Stutt eftir hetta varð val útskrivað. Nógvar veljarakningar eru gjördar síðan. Veljarakningarnar hava víst eina rímiliga greiða mynd. Sjálfstæðisflokkurinn (D), ið var ein av samgonguflokkunum, hevur gingið nakað aftur, meðan Vinstri grænir (V), ið er ein av andstöðuflokkunum, er gingin nógv fram. Sum seinastu veljarakningarnar vísa, so hava Sjálfstæðisflokkurinn (14) og Vinstri grænir (20) tilsamans 34 altingslimir av teimum tilsamans 63 altingslimunum, sum eru í Altinginum. Hesir báðir flokkarnir standa tó langt frá hvørjum øðrum politiskt, so tað verður ikki væntað, at hesir báðir flokkar kunnu skipa samgongu. Í fjør, eftir seinasta val, vórðu royndir gjördar millum hesar flokkar, men tað eydnaðist ikki.

Mynd 3. Ríkisstjórnin hjá Bjarna Benediktsson, sum varð skipað 11. januar 2017, eftir valið, ið var 29. október 2016.

Sum tað framgongur av myndini omanfyri, so fær Björt framtíð (A) bert 2,7% av atkvøðunum (triði stabbi) og gevur tað ongan altingslim, tí altingsgáttin í Íslandi er 5%. Í Føroyum er tinggáttin 3%. Björt framtíð (A) sat í samgonguni og var flokkurin, ið sleit samgongusamstarvið. Viðreisn (C), sum eisini var ein av samgonguflokkunum, fær einans 3,1% ella ongan altingslim, sambært hesari kanning. Undanfarnu veljarakanningarnar hava víst somu gongd, tó við nakað hægri undirtøku til hesar báðar flokkarnar. Um so verður, so kemur hvørgin av hesum báðum samgonguflokkunum í Altingið eftir valið 28. oktober. Men mangt kann henda fram til valdagin.

Mynd 4. Sigmundur Davíð Gunnlaugsson, fyrrv. forsætisráðharri er farin úr Framsóknarflokkinum og hevur stovnað nýggjan flokk, Miðflokkurin.

Freistin til at stilla upp til Altingsvalið er ikki úti enn. Flokkar kunnu stilla upp inntil miðskeiðis í oktober. Fyrrverandi forsætisráðharri, Sigmundur Davíð Gunnlaugsson, sum var forsætisráðharri í undanfarnu samgongu millum Framsóknarflokkin og Sjálfstæðisflokkin og noyddist frá í apríl mánaði í 2016, orsakað av Panama skjølunum, hevur meldað ser úr Framsóknarflokkinum (B) og hevur boðað frá, at hann fer at stovna nýggjan flokk. Sum tað sæst í myndini omanfyri, so er ein nýggjur flokkur fevndur av veljarakanningi og er tað Miðflokkurin (M), sum er nýggi flokkurin hjá m.a. Sigmundi Davíð Gunnlaugssyni. Hesin flokkur fær sambært veljarakanningini 9,5% ella 6 altingslimir. Framsóknarflokkurin – gamli flokkurin hjá Sigmundi Davíð Gunnlaugssyni – fær minni undirtøku enn Miðflokkurin, nevniliga 5,5% ella bert 4 altingslimir. Valstríðið er ikki rættiliga byrjað enn, men spurningurin er, hvussu nógv tað fer at ávirka endaliga valúrslitið.

Eitt, sum hevur eyðkent íslendskan politikk, tá tað kemur til talið av flokkum í samgongu er, at long siðvenja hevur verið fyrri samgongum við bert tveimum flokkum, tó við einstøkum undantøkum. Sambært hesari kanning og undanfarnu kanningum við, so sær tað ikki út til, at tað fer at bera til at skipa eina samgongu við bert tveimum flokkum. Hóast støddfrøðiligur móguleiki er fyrri hesum, so er hann neyvan politisk gjørligur.

AT FÁA ÆRU OG VIRÐING AFTUR (“UPPREIST ÆRU”)

At fáa æru og virðing, er at fáa aftur tey rættindi, sum mist eru við fongsulsrevsing, sum til dømis valbæri til Altingi. Hetta er ein áseting í revsilógini, sum stavar frá 1940.

Valbæri hevur hvør tann, ið hevur lýtaleynt orð á sær. Ongin roknast at hava lýtaleynt orð á sær, ið er sekur sambært dómi um eina gerð, sum hildin er at vera viðurstygilg, uttan so at hann aftur hevur fingið æru og virðing.

Treytirnar fyrri at fáa æru og virðing eru tær, at í minsta lagi fimm ár skulu vera liðin frá tí at persónurin hevur sitið dómin. Hann skal prógva, at hann hevur skikkað sær væl í nevnda tíðarskeiði og skal tí leggja fram álit frá tveimum persónum um góðan atburð. Tann, ið hevur sitið styttri enn eitt ár, og tað fyrri sítt fyrsta brot, fær tó rættindini, ið æra og heiður veita, tá fimm ár eru liðin, uttan at skula søkja serstakliga um tað, um so er, at hann kann prógva at hava skikkað sær væl.

Um ein persónur, sum hevur eina løggilding, t.d. saksførari og hesin fær ein dóm, sum hevur við sær, at æra og virðing verður mist, so skal hesin fáa uppreist æru aftur, fyrri at kunna virka sum t.d. saksførari.

Tað er Løgmálaráðið, ið veitir æru og virðing og innstillar til forseta at staðfesta hetta. Hetta er í tráð við vanligar reglur um at forsetin letur ráðharra útinna sítt vald. Í heild, kunnu reglurnar sýnast at vera nakað torfórar, men í stuttum hevur æra og virðing tað í sær, at veita teimum, sum hava fingið dóm og hava sitið, full

rættindi aftur. Hugsanin aftanfyri er tann, at tey, ið hava víst góðan atburð, tá tey hava sitið dómin, hava rætt til at fáa lýtaleyst orð á sær, í lógarinnar týðningi.

At fáa æru og virðing aftur merkir ikki, at revsiváttanin verður broytt. Flokkarnir í Altinginum eru vorðnir samdir um, at taka hesa skipanina av fyri valið 28. oktober.

Sí meira [her](#) (á enskum)

55 FLÓTTAFÓLK FÁA UPPHALDSLOYVI Í ÍSLANDI Í 2018

Íslenska stjórnin tók herfyri avgerð um at bjóða 55 flóttafólkum upphaldsloyvi í Íslandi í 2018. Hetta greiddi Þorsteinn Víglundsson, ráðharri í almannamálum frá í einari samrøðu við Morgunblaðið og legði afturat, at í endanum av valskeiðinum er málið, at stjórnin skal taka ímóti 100 flóttafólkum. Íslenska stjórnin hevur ikki avdúkað tjóðskaparupprunan hjá flóttunum enn, men Víglundsson segði tó, at 10 samkynd frá Kenja vóru millum flóttarnar, sum verða bodnir at koma til Íslands.

Tey 55 flóttafólkini koma til Íslands í januar 2018, frá flóttafólkalegum í Jordan og Kenja. Hetta er ein umráðandi partur av tí flóttafólkapolitikki, sum íslenska stjórnin arbeiðir við. Harumframt ætlar stjórnin at hækka kvótutalið av flóttafólki, sum koma til Íslands hvørt ár.

Útgjöldini til móttøku av flóttafólkum og teimum, sum søkja um friðskjól, ið veitt verða í Íslandi, verður ætlandi hækkað frá 150 mió. ISK (~9 mió. DKK) til 410 mió. ISK (~25 mió. DKK).

ÍSLAND LÆGSTA ARBEIÐSLOYSI Í OECD LONDUNUM.

Sambært nýggjastu tølunum frá OECD (The Organisation for Economic Co-operation and Development) er arbeiðsloysið í Íslandi 2%, sum er tað lægsta í øllum OECD londunum. Tvey OECD lond hava arbeiðsloysi undir 3%. Tað er Kekkia (2,9%) og Japan (2,8%). Tað eru 35 limalond í OECD. Miðal arbeiðsloysið í OECD londunum var 5,8% í juli.

Tá Ísland verður samanborið við onnur Norðurlond, so vísir tað seg, at arbeiðsloysið er munandi lægri í Íslandi. Í Danmark er tað 5,7%, í Noregi 4,3%, í Finnlandi 8,8% og í Svøríki 7,1%.

Á myndini til vinstri sæst, at arbeiðsloysið í Íslandi er lækkað munandi seinastu árin. Tíðliga í 2009 var tað omanfyri 10%. Eisini er arbeiðsloysið í Íslandi millum ung (15-24 ár) lægst í OECD londunum.

Hetta gevur eisini avbjóðingar fyri íslenska arbeiðsmarknaðin, tí fyrítøkurnar kunnu hava trupult við at finna starvsfólk við røttum førleikum. Sambært kanning, sum íslenski Seðlabankin lat gera fyrr í ár, so hava 90% av øllum feløgum í byggivinnuni haft trupulleikar, at finna nýggj starvsfólk.

ÍSLAND ER FREMST SAMBÆRT GLOBAL POSITIVE FORUM

Tann 1. september 2017, varð Bjarni Benediktsson, íslenski forsætisráðharrin, boðin til París í sambandi við ráðstevnuna Global Positive Forum 2017. Ráðstevnan snúði seg um, hvussu framkomnar tjóðir við høgum búskaparvøkstri megna at býta ríkidømið millum fólk og tryggja, at allir borgarar fáa ágóðan av tí.

Bjarni legði út vit at greiða frá, hvussu Ísland í einum hundrað ára skeiði var farið frá, at vera eitt tað fátækasta landið í Evropa, til nú at gagnnýta sítt náttúrufrøkt á burðardyggan hátt. Nærum alt ravnagn til íslensku húsarhaldini kemur frá grønarí orku, t.v.s. jarðhita.

Mynd 5. Þorsteinn Víglundsson er ráðharri í almannamálum, og hevur flóttafólk sum ein part av sínum málsøki.

	Unemployment in March each year				Youth, 15-24 March 2017
	2014	2015	2016	2017	
OECD	7,4	6,8	6,3	6	12,1
EU	10,2	9,4	8,6	8	17,2
Euro-zone	11,6	10,9	10	9,5	19,4
US	6,2	5,3	4,9	4,5	9,1
Denmark	6,5	6,2	6,2	6,2	12,6
Finland	8,7	9,4	8,8	8,8	20
Norway	3,5	4,4	4,7	4,3	10,5
Sweden	7,9	7,4	7	6,4	17,2
Iceland	5	4	3	2,4	7,1

Mynd 6. Ísland hevur lægsta arbeiðsloysi og eisini lægsta ungdómsarbeiðsloysi (7,1%) millum OECD londini. Tíðliga í 2009 var arbeiðsloysið í Íslandi omanfyri 10%.

Mynd 7. Bjarni Benediktsson, forsætisráðharri, tosar á Global Positive Forum.

Javnstöðan millum menn og kvinnur var eisini eitt málsøki, sum íslendingar arbeiddu við. Bjarni greiddi frá, at javnstöðan millum kynini var sera góð, bæði í politiska umhvørvinum og í íslenska vinnulívini. Jaliga búskapargongdin í Íslandi ger tað møguligt fyri íslendingar at menna tey sosialu viðurskiftini og tryggja, at allir borgarar fáa ágóðan av ríkidøminum.

Sambært Positive Economy Forum, er úrslitið funnið við at máta 28 ymiskar búskaparligar, sosialar, mentanarligar, stýringarligar og umhvørvisligar indikatorar. Ísland liggur nr. 1 sambært hesari uppperð.

Sí meira [her](#) (frá Global Positive Forum – á enskum) og [her](#) (á enskum)

ALIRÁÐ- OG SØLUSTEVNA Í REYKJAVÍK TANN 26. SEPT.

Mynd 8. Alirådstevnan í Reykjavík í september mánaði.

Sendistovan skipaði, í samstarvi við Landssamband Fiskeldisstöðva, ið svarar til “Havbúnaðarfelagið”, í september fyri aliråd- og sölustevnu við heitinum “Hvat kunnu íslendingar læra av føroyingum”. Móttøka var í veitsluhølundum í bygninginum, har sendistovan heldur til. Sendimaður Føroya í Reykjavík, Petur Petersen, og Einar K. Guðfinnsson, formaður í Landssambandi Fiskeldisstöðva bjóðaðu gestunum vælkomnum. Síðan helt Þorgerður Katrín Gunnarsdóttir, íslenski fiskimálaráðharrin røðu um menningarmøguleikar og hvørjar politiskar avbjóðingar eru í íslensku alivinnuni. Atli Gregersen, stjóri á Hiddenfjord, helt fyrilestur um føroyska aling og um, hvussu føroyingar gjøgnum nógvar royndir við sjúkum, sum t.d. ILA og laksalús, hava ment føroysku alivinnuna, serliga við góðum lógarkørmum. Seinni var pallborðsfundur, har Atli Gregersen, Sigurður Guðjónsson, stjóri í íslensku havrannsóknarstovuni og Einar K. Guðfinnsson, formanni í Landssamband Fiskeldisstöðva, svaraðu spurningum frá áhoyrarum um føroyska og íslenska aling. Stórir áhugi var millum íslendingar at fáa íblástur og innlit í føroyska aling.

Á middegi varð borðreitt við føroyskum laks frá Hiddenfjord og drykkjuvørur frá Føroya Bjór.

Seinnavartin varð skipað fyri B2B sölustevnu millum íslenskar alarar og føroyskar veitarar í alivinnuni. Fyrítøkurnar, ið luttóku, vóru MEST, Vónin, Havsbrún, JT-Electric, KJ-Hydraulik og Nomatek. Føroysku fyrítøkurnar høvdu hvør sín bás, har tær kundu samskifta við íslensku alararnar og greiða frá teimum tænastrum, føroysku fyrítøkurnar kunnu bjóða íslendingum. Sigast kann, at føroysku fyrítøkurnar og íslensku alararnir lótu væl at B2B og nýggj sambond vórðu knýtt. Tiltakið hevur økt munandi um íslensku tilvitanina um føroysku alivinnuna og at Føroyar hava sera góðar veitarar til hesa vinnu. Samanumtikið var tiltakið væleydnað og fer óivað at styrkja enn meira um sambandið millum Føroyar og Ísland.

SENDISTOVA FØROYA Í REYKJAVÍK
TÚNGATA 14
101 REYKJAVÍK

Tlf. +354 511 3200 T-postur: reykjavik@uvmr.fo
www.uvmr.fo Finn okkum á [Facebook](#)